

Veľká noc 1945 – oslobodenie Rumanovej

V nedeľu, 1. apríla 1945 prechádzal cez Rumanovú front a obec bola ráno o 8,00 hod. oslobodená sovietskou Červenou Armádou. O život prišlo jedenásť sovietskych a štyria nemeckí vojaci. Okrem škôd na majetku a psychickej traumy takmer každého jednotlivca nikto z obyvateľov Rumanovej neprišiel počas priebehu frontu o život. Ani priami pozorovatelia priebehu fronty, účastník 1. svetovej vojny Ján Mikula, jeho sused Ondrej Fraňo a ďalší. Väčšina obyvateľov obce bola počas priebehu fronty schovaná, aj v podzemných skrýšach. Vtedy jedenásťročný Jozef Černý a ďalší priamo pozorovali vojenské bitky u Pagáčov a v dedine. Na základe informácie Stanislava Konečného „v dobovom chaose po fronte bola vykonaná exhumácia rozkladajúcich sa tiel sovietskych vojakov. Tie boli uložené pred ich odvezením na Slavín do Bratislavy vo vodárni pri Horňákovi Janovi (Pekárovi). Anton Dúbravec, vtedajší predseda MNV, túto úlohu do detailu nezvládol a nepopísal ich mená; nik nevie, či títo sovietski vojaci mali nejaké identifikačné doklady. To isté platí aj o nemeckých padlých vojakoch. Podľa informácií od pani Anny Konečnej a od pani Gizely Miklášovej, pri oslobodzovaní obce došlo aj k ostreľovaniu nemeckých vojakov jednou ženou a jedným chlapcom z radov Červenej armády z kostolnej veže na cestnej križovatke pri Teodorovi Repkovi. Sú pochovaní pri vstupe do cintorína“. Oslobodenie obce pripomína pamätník pred hasičskou zbrojnicou.

Padlí v 2. svetovej vojne: Blažej Kuracina, ako zajatý vojak v koncentračnom tábore, (obrázok vedľa), Mikuláš Kalamen, Florián Machovec, Štefan Varga (...venujte im, prosím, pietnu úctu...). **Na frontoch 2. svetovej vojny a v SNP bojovali:** Jozef Maroň, Jozef Reha, Bartolomej Černý, František Javor, jeho brat Jarolín Javor; členmi II. paradesantnej brigády v Sovietskom Zväze, vysadenými na územie Slovenska boli Michal Javor, Alexander Kollár; jeho bratranec Dominik Kollár bojoval na západnom fronte, ako aj Michal Konopásek, ktorý bojoval aj na východnom fronte. Dobrovoľne sa na vojnu prihlásili Jozef Konopásek, Štefan Ďurek, František Patuc. Títo boli zajatí a deportovaní do Nemecka. Príslušníkom československého letectva v britskom RAF (1940-1945) bol aj letecký mechanik, desiatnik Rudolf JANEK; LAC, 787005, 310 Sqdn, des., narodený * 02.01.1916 v Rumanovej

(okr. Hlohovec), Flight Mechanic E. Počas prechodu frontu v Rumanovej bola **zranená** Etela Fridrichová. **Do koncentračného tábora** odviekli židovských spoluobčanov, aj židovskú rodinu Jána Bauera, jeho matku a sestru Katku s dcérou Aliskou. † Nevrátili sa. Z koncentračného tábora v Ilave sa vrátili František Machovec st., Jozef Forro a Anton Dúbravec.

Jozef Upohlav, Filoména Kuracinová, Terézia Janovičová, Blažej Kuracina. Fotografia poskytl pani Oľga Kánová. –mb-

**Uvítame nové informácie a príbehy zo života ľudí
v Rumanovej počas 2. svetovej vojny.**